

Landelijke onderzoeksagenda

Valente 2020 – 2024

branchevereniging voor participatie,
begeleiding en veilige opvang

Maatschappelijke en Vrouwenopvang, Beschermd Wonen,
Forensische Zorg, Kinderen - in en buiten de opvang

Landelijke onderzoeksagenda Valente

kader 2020 – 2024: ambities, rolverdeling en thema's

Ambities:

kennisdeling/-opbouw: resultaten benutten en delen, lacunes invullen, meer samenhang

samenwerking onderzoekers, professionals, ervaringsdeskundigen bevorderen

Agenderen/lobby: onderzoeksnetwerken, beleidsmakers, financiers

Kwaliteitsverbetering en innovatie stimuleren

Hoe zijn we hiermee bezig?

Werkgroep: uitwisseling onderling en met leden

Doelgroep in beeld: ontwikkelen en ervaringen van cliënten in beeld krijgen

Verbinding met onderzoeksnetwerk en kennisinstututen:
onderzoeksnetwerk partnergeweld

Leerstoel OU Janine Janssen, rechtsantropologie

Onderzoek bij of door leden: samen, met anderen

Hoe laten we onderzoek in de praktijk landen?

Participant in onderzoeksnetwerken:

- plek om onderzoeksbehoeften praktijk te bespreken
- wederkerigheid vergroten: onze dilemma's bespreken

Kennisdelen met leden

Kennissynthese en samenhang bepleiten:

onafhankelijke blik t.b.v. visie-/beleidsontwikkeling

Koppeling Onderzoek, Beleid en Praktijk

Drieluik: beleid kan niet zonder onderzoek, onderzoek niet zonder praktijk en praktijk niet zonder beleid

Realiteit van onderzoek: kenniskloof tussen een onderzoeksrapport en hoe deze in praktijk toegepast moet worden

Valorisatie: omschrijft het benutten van kennis in de praktijk en het delen van kennis met een breed (maatschappelijk) publiek.

Recent voor de sector relevant onderzoek

Werkzame
elementen
MDA++ aanpak

Jongens aan
het woord

Laagdrempelige hulp voor
slachtoffers en plegers van
geweld
in afhankelijkheidsrelaties

**STERK
HUIS**

 valente⁷

Werkzame elementen MDA++ aanpak

Onderzoekers **Verwey-Jonker Instituut**

Onderdeel programma **“Geweld hoort nergens Thuis”**

Twee regio pilots: Rotterdam en Hart van Brabant

MDA++ intersectorale specialistische Multidisciplinaire Aanpak

Doel: Multidisciplinair én systeemgericht werken onder één dak

Resultaten:

Voor cliënten heeft inzet van MDA++ duidelijke meerwaarde

Professionals: MDA++ vult een lacune in het aanbod op

Enorm lastig om het geweld duurzaam te stoppen

grote groep gezinnen bij tweede meting nog steeds veelvuldig of ernstige vormen van huiselijk geweld rapporteren.

Niet alle veranderingen zijn alleen toe te schrijven aan MDA++

Per regio: aantal werkzame elementen: helpend om de aanpak goed vorm te geven

Conclusie:

MDA++ is een succesvolle aanpak voor complexe problematiek in gezinnen met huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Advies bij de ontwikkeling van het Regionaal Veiligheidsteam:

- niet opnieuw beginnen
- aansluiten en voortbouwen op kennis, ervaring en geleerde lessen binnen MDA++

Onderzoeksrapport Verwey-Jonker (2023):

Goed ingerichte MDA++ helpt gezinnen met complexe problematiek huiselijk geweld en kindermishandeling - Verwey-Jonker Instituut

Laagdrempelige hulp voor slachtoffers en plegers van geweld in afhankelijkheidsrelaties

Onderzoekers **Verwey-Jonker Instituut** in opdracht van Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Interviews met 60 slachtoffers, hulpverleners en plegers

- *Ervaringen met de vindbaarheid en toegankelijkheid van laagdrempelige hulp en waardering ervan?*
- *Hoe verhouden behoeften zich tot het aanbod van laagdrempelige hulp?*

Specifieke behoeften van slachtoffers **per soort geweld**

Resultaten:

Het zoeken van hulp is een complex en langdurig proces

Vaak geen hulpvraag:

- gevoelens van loyaliteit of afhankelijkheid ten opzichte van de dader
- angst voor zichzelf of hun naasten.

Starten met zoeken naar anonieme informatievoorziening:

- informatie over hetgeen hen overkomen is
- grensoverschrijdend gedrag
- wat gebeurt er als je om hulp vraagt
- overzicht van welke ondersteuning / hulp er is

Eerste stap naar informele hulp

in gesprek met een vriend, vriendin, partner of familielid

Daarna pas formele hulpinstanties

Schema 2.1 Overzicht van drempelverhogende en drempelverlagende factoren

	Drempel verhogend	Drempel verlagend
Fase 1 Hulpvraag ontbreekt	• Schaamte en schuldgevoel. • Twijfel over geweldservaring en eigen rol daar in. • Taboe op het bespreken van geweld. • Normaliseren en minimaliseren van geweld.	• Iemand die een spiegel voorhoudt aan het slachtoffer. • Maatschappelijke discussie over grensoverschrijdend gedrag. • Rust om te kunnen reflecteren: niet alleen maar bezig zijn met overleven. • Wake-up call.
Fase 2 Anoniem informatie inwinnen	• Loyaliteit naar en afhankelijkheid van pleger. • Angst door dreigementen van pleger.	• Sterke wens om naasten te beschermen. • Anonieme informatievoorziening over grensoverschrijdend gedrag, mogelijke hulp en wat er gebeurt als je om hulp vraagt. Via websites, social media, chatfuncties en telefonisch. • Goede eerste reactie op disclosure: de tijd nemen, vragen stellen en helpen met het verhelderen van situatie en problematiek.
Fase 3 Hulp zoeken	• Geen warm sociaal netwerk om om hulp te vragen. • Ontbreken van vertrouwen in sociaal netwerk. • Anderen niet willen belasten. • Onzekerheid en zelf de woorden niet kunnen vinden om te vertellen wat er is gebeurd. • Afgegeven signalen worden niet opgepikt. • Eerdere negatieve ervaringen met (in)formele hulp. • Angst voor negatieve consequenties (zoals uithuisplaatsing kinderen) als om hulp wordt gevraagd. • Angst voor pleger als over geweld wordt gesproken. • Geen duidelijk beeld van hulpverlening. • Nadruk op feitelijke benadering bij aangifte en de duur en complexiteit van het proces.	• Contact met lotgenoten en ervaringsdeskundigen. • Ondersteuning voor naasten van slachtoffers die informele hulp bieden. • Expliciet doorvragen bij signalen die mogelijk kunnen duiden op een geweldservaring. • Vragen stellen om slachtoffers te ondersteunen in het verhelderen van hun situatie. • Erkenning van verhaal. • Begeleiding richting passende hulp. • Heldere informatievoorziening over wat er gebeurt als een slachtoffer om hulp vraagt en beschrijvingen van de ervaringen van slachtoffers die dit traject al hebben doorlopen. • Goede informatievoorziening over procedures van melding en aangifte.
Vindbaarheid en toegankelijkheid van laagdrempel- lige diensten	• Verwarring over hetgeen een meldpunt of hulplijn kan doen. • Overweldigd door aanbod: niet weten waar je precies heen moet. • Hulpvragen worden niet altijd meteen opgepikt: vergt te veel om juiste hulp te vinden. • Geen geld voor hulp: eigen bijdrage, vervoerskosten. • Hulp is moeilijk bereikbaar voor slachtoffer.	• Informatie over grensoverschrijdend gedrag, de mogelijkheden en ervaringen met hulpverlening verstrekken, bijvoorbeeld online en via social media. • Bij media aandacht voor grensoverschrijdend gedrag altijd informatie over waar hulp te vinden is voor andere slachtoffers. • Doorvragen naar situatie en behoeften van slachtoffer. • Tijd nemen om vertrouwensband op te bouwen. • Hulpinstanties ook buiten kantooruren en zonder afspraak bereikbaar. • Meer organisaties die ook outreachend werken en naar een slachtoffer toe gaan. • Actieve doorverwijzing naar passende hulp, eventueel via buddy. • Minder wachtlijsten en hulp om wachttijd te overbruggen.

**Bron: Onderzoeksrapport Verwey-Jonker (2023):
Laagdrempelige-hulp.pdf ([verwey-jonker.nl](https://www.verwey-jonker.nl))**

Jongens aan het woord

Consortium: samenwerking tussen zorg- en expertiseorganisaties Koraal, Fier, Lumens, Pretty Woman/Best Man en Sterk Huis

Onderzoek in opdracht van **Ministerie** Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Doel: inzicht verkrijgen in de achtergronden en unieke levensverhalen en op basis van ondersteuningsbehoeften (zorg)methodieken doorontwikkelen

interviews waarbij **de jongens zelf aan het woord** kwamen over seksuele uitbuiting en seksueel geweld en wat eraan vooraf ging

kwetsbare groep jongeren (ingrijpende jeugdervaringen):

- opeenstapeling van problemen in opgroeicontext
- (vroegkinderlijk) trauma
- gedrags- en schoolproblemen
- uithuisplaatsingen
- risicovol gedrag
- meer dan de helft minderjarig ten tijde start uitbuiting

Ondanks **hulpverleningsverleden**, nauwelijks zicht op deze groep slachtoffers

Ervaren drempels in hulpvraag:

- onpersoonlijke bejegening
- focus op probleemgedrag
- geen passend hulpaanbod beschikbaar
- gebrek voorlichting

Ondersteuningsbehoeften:

- maatwerk (eigen regie en tempo)
- laagdrempelige hulp
- voorlichting: bespreekbaar maken taboes
- systeemgerichte hulp
- toekomstgericht

Conclusie:

De bewustwording van het slachtofferschap van jongens is van groot belang. Tijd voor erkenning en herkenning, zowel vanuit het perspectief van professionals, de jongens zelf en hun omgeving. Daarnaast belangrijk om hulpaanbod beter aan te laten sluiten bij de ondersteuningsbehoeften van de jongens

Onderzoeksrapport en Factsheets :

Consortium seksuele uitbuiting jongens en jonge mannen (2023)

Onderzoek en factsheets: (potentiële) jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting - Sterk Huis

Uitdagingen binnen onderzoek

Participanten

Consortium: onderzoek doen met elkaar samen
(**multidisciplinaire aanpak**)

Niet iedere keer hetzelfde doen --> **samenwerken**

Verdieping & **implementatie** in praktijk

Halen en brengen:

over welk thema wil jij weten
welk relevant (recent) onderzoek
er is?

EN/OF

met *dit* onderzoek is mijn
organisatie bezig!

*in tweetallen bespreken, tips
uitwisselen*

*lever je vraag en informatie in,
mét je mailadres*

voor 1 juli ontvang je mail

+

0

**STERK
HUIS**

valente⁷

**Ons bereiken na
vandaag?**

Chantal Timmermans
chantaltimmermans@sterkhuis.nl

Essa Reijmers
essa.reijmers@valente.nl

**STERK
HUIS**

 valente⁷